TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

Obitelj

BR. 31.
1. KOLOVOZA
1937

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK
ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 1. KOLOVOZA 1937.

IX. GODIŠTE BROJ 31.

Slika desno: PRIZOR IZ FILMA „KAD TOPOVI UMUKNU", IZRAĐENOG PO ROMANU W. JOYCE COWENA. — *Foto Metro-Goldwyn-Mayer*

ČIKA UČO

Napisao Moricz Zsigmond

Maleno je naše selo. Svega jednu ulicu imade. Male, bijelo oličene kuće sa sitnim prozorima kao oči, nanizaše se ispod oraha, akacija, žalosnih vrba i jabukovih, šljivovih i breskvinih stabala.

Škola se može već izdaleka prepoznati. Iskočila je do sredine ulice. Bit će zato, da upadnu u nju i ona djeca, koja bi je najradije mimoišla. A odavle, ispred škole, teško je pobjeći.

Soba čike učitelja ima dva prozora. Jedan prema sjeveru, drugi prema jugu. Kroz prvi se vidi čitav gornji, a kroz drugi čitav donji kraj sela. Od prve, pa sve do posljednje kapije, čika učo vidi u svako dvorište toga našeg malog seoca s drvenim tornjem.

Tek je zora zarumenjela, a čika učo već sjedi tamo, između dva prozora, i čeka svoj čopor. Bome, kod nas nije toga bilo, da bi obuka trajala prije podne od 8—11, a poslije podne od 2—4 sata, nego, čim je svanulo, svako je dijete moralo biti u školi. Tko prvi uđe, dobije jabuku, a posljednji šibu.

Ulicom smo morali lijepo ići, jer tek što smo opremljeni torbom, pločicom i majčinim poljupcem u čelo prekoračili prag kućnih vrata, onim časom bijasmo na oku čike učitelja. Nevidljive naočare vrebale su na nas kao zmija naočarka iz šikare. Tko skrene s puta, sin je smrti.

Čika učo je tamo na prozoru neprestano na prste računao.

»Fo-ri Pi-šta ne ra-di ni-šta!... Roza Máté uči, brate!... Onoj maloj nevaljanki Pap Žuži opet đavo ne da mira...«

Prve je riječi izgovarao polagano, a posljednje brzo.

Tako mudrovaše o tome, zašto tko kasni u školu. A Šariki, maloj i lijepoj svojoj unuci, znao bi najzad ovako reći:

»Šaaara!... Pođi, deď, do onog vašara!... Reci onim deranima, da svaki metne lokot na usta... jer sve ću ih lupeže — isprebijati.«

I to je tako išlo svakog jutra.

Čika nas je učo prikupljao kao kvočka piliće svoje.

Škola bijaše niska kuća. Krov od trstike, a u njoj sila šećera. A žitnica je bila pokrivena slamom, uvijek punom vrabaca. Već i zbog tih dviju stvari bijaše vrijedno ići u školu. Vrapce smo mogli, kad god bi ushtjeli, vaditi iz gnijezda, a trstike izvlačiti iz potkrovlja; bilo je veselo gledati, kako u šupljine ovih odlaže med neka mala pčela-lutalica. No zbog toga se, bome, ljutio čika učo. Krov kuće je dala crkva popraviti, a sad on eto javlja, da kiša curi na tavan i to tamo, gdje samo hoće.

U dnu dvorišta stajahu dva ogromna debla divlje kruške. Na njih smo se smjeli penjati, pa i odijela na njima poderati, — jer ih je mati krpala. U slučaju da je koji od nas pao s kruške i šiju poravnao, morao se sâm iz škripca izvlačiti.

Kad su se zbog razderanog odijela ili iščašene noge uzvikali roditelji, odgovorio bi mudro čika učo:

»Tako mu i treba — magarcu. Zašto nije spretniji. I zvijezdu neka s neba skida. Samo tada će moći živjeti.«

*

A za život nas je čika učo uvijek pripravljao. Kad nas dadoše u školu, svaki je morao da zaboravi »navike«.

Prvih je dana bio mrzovoljast i gunđao je poput medvjeda. Naskoro me bez ikakvog razloga pozove na red i snažno ošamara.

Odlazim na mjesto derući se. Čika učo ništa ne govori.

A kada se stišalo jecanje i približilo podne, obrati se k meni glasom debelim kao u berde:

»No, ti neotesanče! Vidiš li, kako si platio, kad ništa ni skrivio nisi. A što će tek onda biti, kada doista sagriješiš? Znaš li što!?... Objesit ću te! I to za noge!... Tako će s tobom, i kad odrasteš, postupati; tek onda će ti uže o vrat staviti...«

Od onda nismo griješili.

*

Zadugo nismo!...

Ako li je ipak netko podlegao iskušenju, čekale su ga dvije kazne. Jedna je bila batinanje, a druga molba za oproštenje. Prvu je dijelio lješkovačom i to nažalost češće nego što smo bili zaslužili. Osim toga bijaše uvjeren, da se dijete, kad ga batinaju uvijek po istome mjestu, navikne na to, pa udarce prima kao milovanje.

Potom je slijedila molba za oproštenje.

A morali smo je znati bolje nego Očenaš. Sastojala se iz ovih riječi:

»Skrušeno molim gospodina učitelja, koga nadasve volim, da mi oprosti, što sam se usudio griješiti i nevaljalim ponašanjem neprilike mu nanijeti. Zahvaljujem iskrena srca, što me je dobri gospodin učitelj egzemplarnom kaznom na pravi put priveo, i svečano obećajem, da se nikada više ne ću usuditi da u grijehu poživim.«

Da smo, barem, održali obećanje!

Čika je učo bio vrlo ponosan na taj mali govor, i tko ga je lijepo i jasno otpjevao, dobio je orah za nagradu.

Onaj nevaljalko Gaži Jožica, kad mu zubi zaželješe oraha, vrpoljio se sve, dok ga nije čika učo kaznio. A onda bi tako dirljivo izrekao »oproštenje,« da je najmanje šaku oraha zaradio.

*

Nikoga na svijetu nije čika učo poštivao, osim kuratora i župnika, a i vatrogasce, valjda zbog njihovih čeličnih šljemova.

Kuratorovu sinu je uvijek činio sve po volji, i nikada ga nije kaznio; naprotiv često bi ga iznenadio kojom lijepom, rumenom jabukom.

A Lujo kuratorov znao bi ne jedampput spasiti čitavu školu od silnih batina.

Kad je na ploči već mnogo vikača bilo ispisano, onda bi dječaci navalili na kuratorova Luju i zahtijevali, da i on viče. A Lujo je uistinu bio valjan dječak, nikada nije vodu mutio, ali na takvu je žrtvu bio spreman iz ljubavi prema školi.

Tako pazitelj i njega našara na ploči, i to sasvim naprijed, najvećim slovima, pa još i niže dva-tri puta.

Nato bi započela huka-buka, ali kakva! Ljudi su, čak na suprotnoj strani sela, u čudu pomolili glave.

Kad je onda stari naš učo, silno razjaren i poput paprike crven, uletio u sobu s batinom u ruci, svi su već poskakali s klupa.

»No sad će biti, što još nikad nije bilo!« zagrmio je čika učo. — Da vidimo, koji je bio glavni vikač?« i onako strašan maši se štapa.

Ali onda pročita da je:

Najgori od svih bio Ljudevit, Ljudevit, Ljudevit..., pa to je kuratorov Lujo.

Bijesan tresnuo bi snažno batinom o pod, kao da topovi grme.

»Ništarije! Lupeži! Lupeži! Tvrdokožni cigani. I to janje malo će od njih podivljati... No dođi amo, sinko, ne boj se, ne ću ja tebe ubiti zbog ovih obješenjaka...«

A obješenjaci vragoljasto namiguju jedan drugome.

Ispitivanje je u miru započelo. Ispitivanje i učenje!

A u predvorju bijahu tolike jame, da bi abecedašu, kad bi u njih sjeo, samo oči virile napolje.

Tu smo znali kroz sate, dane, mjesece, pa i godine pjevati abecedu:

»A: Ako štone želiš sebi,
Ibli-žnjega odtog štedi,
Be: Budi prema sluškinjama
Kosa drugim osobama...«

A kako su dugi samo, ti zlatni stihovi!... Možeš ih čitavo prije podne trubiti. A kao tek lijepo zvuče!...

Jednu jedinu pjesmu poznajem, koja je dulja i zvučnija: dvaputadva. Pjevali smo je kroz četiri, pet godina, po četiri, do pet sati dnevno. A i naučismo je tako, da kad bi nas upitao netko:

»Koliko je 7 x 8?« mi bismo naprosto načeli sedmi stih pjesme:

»7 × 1 je 7
7 × 2 je 14
7 × 3 je 21« i iz osmoga reda smo odmah saznali da je: 7 × 8 = 56!

I dandanas se još tome čudim, kako je netko uopće mogao da nauči čitati u školi našega starog uče. Meni je lako bilo, jer me moja mati naučila.

Metoda se čike učitelja sastojala u tome, da je abecedaše smjestio među odraslije đake, koji su već znali čitati, i ti su svakog dana naučili po koje slovo jednoga od neznalica. A ispitivanje zadaće je opet kontrole radi vršio drugi neki između odraslijih.

Tako sam ja već u svojoj ranoj dobi radio na podizanju narodne izobrazbe. Već onda mi je naš učo povjerio da poučavam svoga susjeda svinjareva sinčića. Nikada ne ću zaboraviti njegovih suza. One su uvijek kvasile Pavlove musave obraščiće. Prsti su mu bili ukočeni, a i crni kao pisaljka. Šakom sam mu obuhvatio ruku i s njom izvlačio užasno slovo...

»... Pavle! Pavle! Ti, koji čuvaš seoske svinje tamo negdje u pozadini Tise, znadeš li već pisati slovo i?... Ta, zašto bi i znao, Pavle; i bez toga si uzor čitavome selu, što se tvojih posala tiče. Ako čvorasti vršak tvoje toljage, što je po zemlji vučeš, opiše katkad koji stari A, tvoji podanici smjesta razumiju dnevnu zapovijed! Staro prase upravo tako, kao i mlado odojče...«

*

Tako smo prikupljali znanje. Čika učo je morao odgojiti samo jednu generaciju, pa da mu trud bude valjano naplaćen, jer znališe vječito pod njegovim nadzorom odgajahu neznalice, a mogli su istesati iz njih upravo tako pametne ljude kao što su i sami bili.

A znao bi stari učo gdjekada i tumačiti. Ne onako dosadno, kako to u knjizi stoji, nego pre-

Slika na omotu:

Među lišćem!

Slika desno:
DJEVOJKE IZ NOVOG VINODOLSKOG (HRVATSKO PRIMORJE) U NARODNIM NOŠNJAMA

krasno. Nema te priče, koja bi bila tako zanimljiva, kao njegova tumačenja.

Kako li je ono tumačio otkriće Amerike? Ovako:

»Mirujte!... Bila nekoć zemlja neka, tko zna gdje, a zvala se Španjolija... A bio tamo neki siromašni čovjek, Kolompoš Krištof ga zvahu, tako nekako. Taj Kolompoš je već u djetinjoj dobi svojoj volio da se igra lađama, i kad je zakišilo na ulici, zagazio bi on papirnatom lađicom u svaku mlaku. Mnogo je zbog toga batina zaradio kod majke. Ali, deran je odrastao. Čovjek se iskukuljio iz njega. Pa i onda je još vrlo rado brodio po moru. I taj vam se jednog dana sjeti, uhvati ga naprosto želja, i on će, veli, otkriti Ameriku. I bi on! da nije bio siromašan poput crkvenog miša. Al' bijaše siromak, i nije ni lađe imao. Ništa zato. Malo se zamisli, a onda se zaputi kralju, te mu reče:

— Uzvišeni kralju, živote i smrti moja — hoću da otkrijem Ameriku, ali nemam lađe. A pješice ne umijem preći preko mora.

— No, ako ti samo to treba, — reče kralj, — onda ne tari glave. Bit će lađa. A koliko ih trebaš?

— Dvije ili tri, kralju gospodaru, jer put dugo traje, pa i jela treba da ponesemo sa sobom.

I kralj mu dade tri lađe. Utovariše i jeftinih ogrlica od stakla da imađu što dati divljacima. I top su postavili na lađu, da poplaše njim crvenokošce... No dobro. Krenuše. Išli su tako, išli sa tri lađe. Četiri se dana, bome, uopće nisu ustavljali. Neprestano su išli. A onda podveče opaziše zemlju.

— No, tu ćemo prenoćiti, — kaže Kolompoš, — a ujutro ćemo se iskrcati na obalu.

Tako je i bilo. Na obali je stajao jedan crvenokožac. Kolompoš mu dovikne:

— Pomoz Bog, rođače! Deď recite, nije li to Amerika?

— Naravno, da jest. Ta, kako ne bi bila, kad jest.

— Možda ste vi Golumbuš?

— Glavom, ja!

— Sto mu gromova! Pa onda smo otkriveni. Mir, djeco!«

Ne smijte se mome učitelju. Dobar je to čovjek bio. Ako nas i nije učio matematici, geometriji i ostaloj »iji«, mi smo ipak voljeli i njega i školu njegovu. On nas je naučio pjevati, moliti se; on nas je naučio čovječnosti, poštenju i ljubavi prema zemlji!... I znanosti pomalo.

On je malone šezdeset godina odgajao naše selo.

Onoga, koji je kasnije postao tat, lažljivac ili čak i bogohulitelj, toga je čika učo i kao odraslog čovjeka pozivao na red.

Kada smo mu lijes ispraćali, tek jedan se u cijelome selu starac nađe, koji nije iz njegove škole izašao.

A i taj ga je ožalio; ta šest mu je sinova i dva puta toliko unučadi u čestitosti i poštenju odgojio naš dobri čika učo...

OPRAVDANO PITANJE

Jednom je francuski kralj Ljudevit XVIII. radio u kabinetu sa svojim ministrom — barunom L., koji nije bio baš besprikorna poštenja. Kao i obično, kad bi se sasvim zadubao u posao, zaboravio je barun na propisno ponašanje pred kraljem. Ušmrknuo je burmuta i stavio svoju burmuticu na stol, a malo kasnije i rubac, u koji se upravo useknuo. Ljudevit mu reče šaleći se:

»Dragi barune, pa vi ćete isprazniti sve svoje džepove!«

»Oprostite, Veličanstvo,« odgovori ministar, »ali zar to nije bolje, nego kad ih napunjam?«

BILJEŽNICA S KOCKAMA

ROMAN IZ SUVREMENOG ŽIVOTA — NAPISAO IVO BALENTOVIĆ *(Nastavak)*

Bilo mu je žao, da joj je hladno, prihvatio joj je ruku i prinio je ustima — puhnuvši nekoliko puta. Djevojka se nasmiješila.

»Oprosti, Buga, što si me morala čekati.«

U njenim se očima rodilo začuđenje.

»Ti?! Odakle mi kažete: — ti?«

»Tako je bolje! Je li, Buga?«

»Da.«

Godilo bi mu, kadgod bi izgovorio njezino ime. Mnogo je topline unosio u svoj glas oslovljujući je. Veoma mu se svidjelo.

Ona se radosno smijala i jedva čujno govorila, sada već slobodnije i bez onog neodređenog prijašnjeg straha:

»Ti si student, je li?«

»Da.«

»Zanimljivo poznanstvo! Znaš, ja inače ne volim avantire, a k tome — ne vjerujem muškarcima.«

Motrio je njezina rumena puna usta. Sjećala su ga na sazrele jagode.

»Da? Sigurno zbog rđava iskustva?«

Djevojka se samo nasmijala. Bljesnula su dva reda bijelih sitnih zubiju. Sviđala mu se ta njezina veselost. Godio mu je radosni izraz lica i bljesak zadovoljstva u očima.

CRNI PAS BOBBY,
vjeran prijatelj i vječni pratilac filmskoga glumca Willy Birgela
Foto Ufa

»Imaš pravo, Buga! Muškarci su zli. Ne treba im vjerovati. Ali ja sam nešto bolji. Nešto malo. Uostalom, ti to osjećaš.«

»Da. Osjećam!«

Zastali su kod njenoga stana. Primaknuo se u njezinu blizinu. Smutile su ga njezine blješteće oči. Prihvatio ju je za ruku, zatim joj nježno stavio ruku na rame, blago dodirnuo meke pramove kose, a zatim u polumraku kućnoga ulaza privukao njezinu glavu i poljubio joj rumene usne.

»Do viđenja, Buga. Laku noć.«

»Laku noć!«

Kako mu je radosno zvonio korak. Zajedno sa srcem:

»Tik — tik — tik . . .«

V.

»ZAGONETNO SAMOUBOJSTVO LIJEPE STUDENTKINJE«

Tajanstveni su ti susreti u životu i puni neočekivanih peripetija i senzacija, koje se ne mogu ničim predvidjeti. Čovjek u životu prolazi svojom stazom i po zakonu mijene susreće nepoznata lica, koja se uvlače i ukrštavaju sa njegovom sudbinom po jednom određenom zakonu, po unaprijed utvrđenom programu.

Čovjek mnoge stvari ne može izbjeći. Čovjek mnoge susrete ne može mimoići. Čovjek mora pognuti glavu i skinuti šešir, pa se pokornički savinuti pred licem gospodina Života:

»Klanjam se, sluga sam pokoran!«

Ništa nije stalno kao mijena i zato dolazi svemu kraj i svršetak, tako da se svako ispražnjeno mjesto popunjava.

Marcel je proživio nekoliko burnih ljubavi, koje u stvari i nisu bile burne. Možda to čak i nisu bile prave ljubavi. On je o tome mnogo razmišljao, ali do rezultata nije nikada dolazio. To je bila tajna njegova života: ljubav i njezine forme, njezino razvijanje, stepen i kulminacija. Ali, bilo je velikih momenata u njegovoj duši. Žestokih oluja, koje su ga krvavo izranile. On je to znao, proživio. Prošlo je, i sada ojačan iskustvom prošlosti stupao je ponosna čela naprijed.

Marcel je osjetio, kako se Buga polagano uvlači u njega: kako raste i širi se; kako iz blijedih kontura niču jasne forme. S raskošnim osjećajem milja on je šaputao njezino ime i pitao se: Šta hoće ta nepoznata žena s njime? Kako to, da je on naišao na nju?

Kad je poslije podne izišao iz sveučilišne biblioteke, neka neodređena i nepoznata tuga uvukla se iznenadno u njega. Nije znao zašto: oči su mu postale velike i turobne.

Činilo mu se, da naslućuje neku nesreću, pa se je sjetio psihoanalitičkoga teoretiziranja lije-

čnika Freuda. Nasmiješio se, a pri ulazu u hodnik kuće, gdje je stanovao, zapelo mu je oko za poslijepodnevni broj »Večeri« u ruci jednoga odrpanog prodavača. Raskolačio je oči i s velikim čuđenjem pročitao naslov:

»Zagonetno samoubojstvo lijepe studentkinje . . .«

Kupio je novine i sa zebnjom čitao podnaslove:

»Milica Rajić objesila se zbog nepoznatih uzroka u svome stanu — Tri oproštajna pisma — Da li je ljubav po srijedi?«

Marcel je problijedio, strpao novine u džep i pošao žurno niz ulicu. U mislima si je gradio lik pokojne drugarice. Sjetio se, kako je s njome nekada podržavao drugarske veze. Bilo je to pred tri godine i oboje su tada tek bili zapisani na sveučilištu. Trinaest mjeseci dijelio je on s Milicom misli i osjećaje. Možda je to i ljubav bila. A danas je ona blijeda i ukočena, bez pokreta; danas je ona skršena voštena lutka, koju će medicinari nemilosrdno i cinički raznijeti na svojim oštrim nožićima. Zašto se ubila? Nije li to ludost?

Gurao se između prolaznika, šešir je duboko navukao na oči htijući tako zatomiti bol, koji se pojavio u njemu. Steglo ga nešto u grlu.

Milica je mrtva. Milica se ubila! Oh . . .

Pozvonio je na jednim vratima i kad mu je otvorila debela, stara i zamišljena žena, on je prošaptao svoje ime, ušao unutra i zašutio. Žena ga je povela u sobu, gdje je već bila redarstvena komisija. Pozdravio je muklo i upro oči u ispruženi ženski leš, koji je ležao na stolu. Mrtva je djevojka imala otvorene oči i učinilo mu se, da ga motri. Odvratio je pogled sa njih i zaustavio se na rukama. Vitki bijeli prsti bili su zgrčeni. Mladi asistent medicinar Ratković položio ruku na njegovo rame. Pogledao ga i prepoznao poznato lice.

»Kolega!« rekao je ovaj smiješeći se. »Vas će interesirati rezultat obdukcije. Ja ću vam točno sve ispričati.«

»Molim. I hvala vam.«

Stupio je pred njega redarstveni činovnik:

»Izvolite, gospodine Mariću: pismo. Upravljeno je na vaše ime. Saopćit ćete nam sadržaj.«

Nervozno je razderao omot i odmah prošao preko sitnih zbijenih redaka:

»Moj dragi prijatelju!

Naše nekadanje drugovanje nije bilo samo to, kako smo mi tada mislili i kako sam sama do nedavna mislila. To je bila ljubav, dragi moj dječače, i ja te kao dragu relikviju nosim u svome srcu i u grob. Nemoj misliti, da sam si oduzela život zbog nesretne ljubavi. Ne! Dublji su razlozi po srijedi, a korijen je njihov u tome, što sam izgubila vjeru u sve na svijetu. Nekada sam bila dobra mala djevojčica, koja sklapa ruke na pobožnu molitvu; a danas . . . Skršena sam sva i osjećam se kao brodolomac, koji očajnički podiže oči prema nebu, a osjeća, da će ga talasi morski ubrzo progutati. Ja nemam u sebi jakoga oslonca, a ti nisi pored mene da me shvatiš i da mi pomogneš. Da si ovdje, možda bi me ti mogao izvesti na put sunca . . . No sa mnom je sve svršeno. Tebi priznajem sve. Pljunula sam sebi u lice, jer sam povjerovala čovjeku, koji je bio cinik i obični nitkov . . . Zato odlazim iz ove močvare, što se zove život, jer ljudi su tako zli, tako zli. Misli kadgod na

Milicu«

ODUŠEVLJENI PRIJATELJ PRIRODE
filmski glumac Willy Birgel sam obrađuje i njeguje svoj vrt u Berlinu
Foto Ufa

»Bila je tiha i sentimentalna,« mislio je motreći njene zgrčene ruke, »bila je uvijek zamišljena i sve je motrila u dubinu. Ali nije li možda to pismo lažno? Uh, zar je morala baš tako! Zašto si je samo oduzimala život! A nije ga niti upoznala. Doista ona ga nije niti upoznala, jer nije li osim svega ovoga, što je doživjela ona, još mnogo više za nju nepoznato i sakriveno. Da li je ona shvaćala, šta je to čovječja duša; da li je imala razumijevanje za postojanje drugog nematerijalnog života, ili je bila daleko od ove spoznaje? Da, čini se, da doista nije imala nikoga pokraj sebe, nego je bila rastužena i sama.«

Sjetio se Marcel bljeska njenih modrih očiju u časovima dugih večernjih razgovora. Mudre je oči imala ta djevojka, mudre i zamišljene. Bila je tiha kao šaptaj, tužna kao suza. Milica!

»Sad je svemu kraj!«

Marcel je pokazao pismo policajcu, zgrabio šešir i izišao. Još uvijek su ga živo motrile djevojčine oči. Tihe i plave oči.

Navrle su mu suze. Pognuo je glavu . . .

Mnogo je vremena prošlo od onih dana. Rijetko je susretao Milicu. Slabo je mislio na nju. Zašto ovaj susret? Ovakav. Šta je htjela s time?

Šta je postigla? Vidio ju je, sjeća se, prije mjesec dana. Išla je ulicom s jednim mladim, nasmijanim čovjekom. Bila je vedra i raspjevana. Jedra i sretna. Danas leži ispružena, bez pokreta — mrtva.

Milica, Milica!

Došao je kući, još jednom pročitao pismo, pogledao na razbacane knjige i prignječenu postelju. Bilo mu je još teže i tužnije. Na stolu je našao hrpu novaca. Dozvao je gazdaricu:

»Kakav je to novac?«

»Od redakcije! Stigao je jutros!«

Pogledao je na kalendar: osmi listopada.

»Hvala Bogu, ovi su požurili. U redu. Hvala!«

ARLEŽANKA
Naslikao holandski slikar Vincenz von Gogh, koji je živio od god. 1853. do god. 1890.

Odvojio je pedeset dinara, istrčao iz kuće i ušao u prvu cvjetarnicu.

»Ovaj vjenčić crvenih karamfila otpremite na odar djevojke samoubojice.«

Žena, kojoj je predao novac, nijemo se naklonila:

»U redu.«

Pogledala ga je sažalno i turobno. On je osjetio taj pogled:

»Zar je ipak taj događaj ostavio na meni takav trag?«

Pogledao se u ogledalo. Bio je blijed i oči su mu bile pune tuge i plača.

Pošao je k Bugi, ali se vratio, uvukao u svoju sobu i slomljen legao na divan.

Miličin mu je lik neprestano treperio pred očima i često je muklo prostenjao njezino ime.

Potražio je sutradan mladog i visokog asistenta Ratkovića, koji ga je dočekao sa istim prijateljskim prijaznim smiješkom.

»Oni crveni karamfili, to je od vas?«

»Da!«

Mladić je zapalio cigaretu:

»Odmah sam tako pomislio. Lijepa je bila djevojka. Ah!«

Udivljenje se zrcalilo u njegovim prostodušnim očima.

»Divno tijelo, kolega. Barem da sam skulptor. Ah, one linije... Pa noga, stas...«

»A inače ništa?«

»No!« kliknu asistent. »Evo čitajte. Novinarska drskost prelazi granicu. Ovdje je već napisano sve. Možda još više, dragi kolega.«

Marcel je primio novinski izrezak i čitao namršten i zlovoljan.

»Krivična policija, koja je ispitivala uzrok smrti Milice Rajić, primila je danas protokol obdukcije njenoga leša. Prosektori su dali posljednju riječ, završnu, u kratkom bolnom romanu studentkinje. Njihova riječ je u suštini bila ključ teške tajne, kojoj se do sada samo pokušavalo da nađe tragični uzrok, grozna odluka o odlasku u smrt... Lijepa studentkinja voljela je ludo i u toj svojoj bezumnoj ljubavi žrtvovala je sve. Poslije su došle posljedice i osjećaj čestitosti čedne djevojke ugušio je razum... Mlada djevojka je htjela sebe kazniti, htjela je životom da iskupi grijeh svoje nepromišljenosti, svoje ljubavi, i sišla je u grob...«

Nakon čitanja ogorčeno je pljucnuo i namrštio se. Oprostivši se od asistenta namjeri se na Diva. Ovaj je mrk zastao pred njim.

»Lijepo si se pokazao, Mariću!«

»Pa?«

»Čestitam ti!«

»Što još?«

»Ništa!«

Div je cijedio zlovolju iz usta. Koračali su usporedo, jedan dugi komad puta. Bez riječi. Zgrčenih usta. Kod zgrade burze se rastadoše sa tihim muklim pozdravom.

Dan je bio pun vedrine i studeni. Marcel je poželio tople rukavice. Razmišljao zatim o tome: kako bi trebao da nabavi nov kaput. S tim mislima zaputi se u kavanu i tamo zaroni glavu među novine...

VI.

U sivim odajama sjedi zamišljeni car Abesinije. Po zidovima gmižu mračne sjene. Na debele sagove polegla tišina, teška i olovna. Lice je carevo izborano, a crna je brada puna mudre šutnje i tamna je kao noć. U očima cakli se čudan sjaj. Robinja mu cjeliva koljena, koja su svinuta pod grimiznom tkaninom. Sjedi Haile Selasie, a mudri vrači obilaze oko njega, bjelokosi i zamišljeni, ćelave im lubanje pokazuju starost i odmaklost u dobi. (Nastavit će se.)

EUHARISTIJSKI KONGRES U DUBROVNIKU

Posljednjih godina učestali su diljem hrvatske domovine triumfi Euharistijskog Boga. Kao rijetko koje zgode govore nam euharistijski kongresi o živoj vjeri hrvatske duše u Euharistijskoga Krista, kojega je proslavilo i onih oko 50.000 katolika sabravši se iz Dalmacije i iz cijele Hrvatske u Dubrovniku. Skladni gosparski Dubrovnik bio je od 14. do 18. srpnja svečan u divnom vjerskom zanosu. Kongresu je prisustvovalo 6 biskupa, a bili su zastupani i svi ostali hrvatski biskupi i mariborski. I po tome je dubrovački kongres postao centralni ovogodišnji hrvatski euharistijski kongres, a stotine katoličkih društava i 11 glazbi uveličali su ovo značajno slavlje, koje je u nedjelju, 18. srpnja po podne doseglo vrhunac u veličanstvenoj teoforičnoj procesiji ulicama grada do gruške luke i natrag.

Svi dani kongresa bili su ispunjeni značajnim katoličkim priredbama kao crkvenim svečanostima, bakljadom u počast biskupâ, kongresnim izložbama, staleškim propovijedima i zborovanjima katoličkih organizacija. Krasno rasvijetljeni grad pružao je svih večeri neopisivo lijep dojam, a najveličanstvenije se isticao na pozadini plavog neba — posebno rasvijeljen Križ na brdu Srđu.

Od osobitog značenja za Dubrovnik, poznat sa svoje visoke kulturne prošlosti, bile su dvije veličanstvene umjetničke priredbe: izvedba Haydnova oratorija »Stvaranje svijeta« uz sudjelovanje Dubrovačke Filharmonije, Crkvenog pjevačkog zbora, »Dubrave« i »Gundulića«, a pod vodstvom Mra Vrutickog i A. Divanovića te Calderonov misterij »Tajne Svete Mise«, izveden od dubrovačkih Domagojaca. O toj izvedbi vrlo je laskav sud dao najbolji hrvatski kritičar Dr Maraković, koji je među ostalim rekao:

»Bez nepotrebnih teatralnih naprava, u skladnom i umjetnički ukusnom okviru glavnog oltara, dubrovački su Domagojci i Domagojke odigrali tu zanosnu glorifikaciju nekrvne žrtve i Euharističkog Isusa potpuno u stilu, s velikim razumijevanjem, i s neizmjerno mnogo truda i pregaranja. Gledao sam te male anđelčiće, kako satima stoje vježbajući svoju ulogu strpljivo i s predanjem, da onda navečer kroz puna dva sata pobožno i smjerno nastupe prateći te divne tajne svojom ljupkom nevinošću i djetinjim žarom. Izvedba »Tajna Svete Mise« zadovoljila je potpuno ... Neznanje, Mudrost, Adam, Ivan Krstitelj, Mojsije, Pavao, Krist, divlji Židovi i skromniji pogani i oni fini mali anđelčići, od kojih je jedna polovica sišla s fra Angelicovih najsuptilnijih vizija, a druga polovina utekla Rafaelu s njegovih najdivnijih djela, onaj nevidljivi pjevački zbor (pod ravnanjem o. Dra Kuničića, o. p.) i još nevidljiviji režiser (o. K. Žic), svi zaslužuju neograničeno priznanje, što su toliko napora i ljubavi ulili u to, da euharistijskom kongresu i domagojskom sastanku dadu obilježje velike i žive vjere, kao jezgru i srce svega našega nastojanja ...«

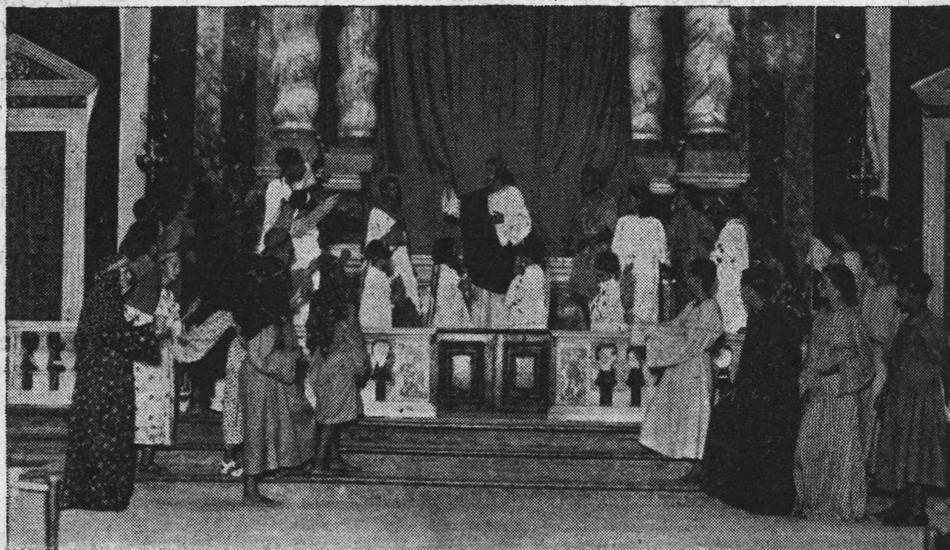

PRED CRKVOM SV. VLAHA U DUBROVNIKU
Veličanstveni prizor, kad je prigodom Euharistijskoga Kongresa i Kongresa Hrv. Kat. Narodnog Đaštva obavljena posveta zastave Hrvatskoga Katoličkog Đačkog Društva „Domagoj"

Za vrijeme kongresa održan je križarski zbor i blagoslov društvenih barjaka. A baš o petnaestoj godišnjici dubrovačkih domagojskih đačkih organizacija bio je tada u Dubrovniku i jubilarni kongres Hrvatskoga Katoličkog đaštva »Domagoj«, koje ove godine slavi svoju 30-godišnjicu osnutka. Tom zgodom je blagoslovljena i zastava društva dubrovačkih Domagojaca. *K.*

Slika desno:

PRIZOR IZ CALDERONOVE „TAJNE SV. MISE", KOJU JE PRED GLAVNIM OLTAROM U FRANJEVAČKOJ DUBROVAČKOJ CRKVI MALE BRAĆE IZVELO HRVATSKO KATOLIČKO SREDNJOŠKOLSKO DRUŠTVO „DOMAGOJ" PRIGODOM POKRAJINSKOG EUHARISTIJSKOGA KONGRESA U DUBROVNIKU

STRAŠNA PUTNICA

Napisao E. Sielbrech

Na aerodromu jednoga meksičkoga grada pojavio se neki tuđinac. Pilot je znatiželjno okretao posjetnicu: Don Alfonso Alfarero, tvorničar.

»Što bi taj htio? Neka uđe.«

Malen, pogrbljen Meksikanac uđe u pisarnu. Tamne oči su znatiželjno kružile naokolo.

»Gospodine,« započe tužno, kao da govori dobrom znancu, »bogat sam, a nesretan. Moja jadna žena morat će umrijeti, ako nam vi ne priskočite u pomoć!«

»Oprostite, ja sam pilot, a ne liječnik!« odgovori pilot.

»Baš za to sam k vama došao,« poče čovjek opet jadikovati. »Trebam letača, dobrog odvažnog letača, a to ste vi. Stanujem u gradu Santa Rosalia. A tamošnji liječnici su prekrižili moju ženu. Ipak, još je mlada, tako lijepa... Sami ćete vidjeti, da je zaista lijepa. Neki mi je prijatelj pisao, da ima u Sjedinjenim Državama, na našoj granici, malo lječilište. Stoji sred mirnoga kraja, kod lijepog jezera. Vrhovni liječnik dr Franklin specijalista je baš za bolest, koju ima moja žena. Vlakom se moja žena ne može voziti. Preslaba je. Niti u spavaćem vagonu, a niti u posebnom vlaku. Trešnja i drndanje bi je umorili. Zato vas lijepo, iskreno molim, prevezite je po zraku.«

PROFESOR IVO KERDIĆ NA AKROPOLI U ATENI 12. SRPNJA 1937
Slika s puta hrvatskoga hodočašća u Svetu Zemlju
Foto dr J. Andrić

»Ima li kod lječilišta pristanište za letače?«

»Obala jezera je tri stotine metara široka i nekoliko kilometara duga. Tlo je tvrdo, pješčano, i moći ćete lako pristati. Moje će vas sluge pričekati i otpremiti bolesnicu liječniku, koji će je izliječiti. Pomozite mi! O cijeni ne govorimo, do novaca mi nije...«

Drugi dan je avion imao odletjeti u Santa Rosalia. Pilot je bio dobar, a da bi zapustio čovječji život, bez obzira na lijepu zaradu. S letališta je pilot i njegov monter autom otišao do grada. Tu su se našli sa znancem, koji je bio ravnatelj nekog sjeveroameričkog osiguravajućeg društva. Upitaše ga, da li pozna tvorničara.

»To je zaista bogataš,« odvrati ovaj, »baš sada je osigurao ženu protiv avionske nesreće na sto i pedeset tisuća dolara.«

Pilot i monter se začuđeno pogledaše. Monter Bobby doda u šali:

»Jer toliko voli svoju ženu, zato ju i jest tako visoko osigurao. Kad bi umrla, jamačno se malom svotom ne bi mogao utješiti. Velika ljubav — velika osigurnina.«

Pilot se odveze Don Alfonsu, koji ga primi s osobitom ljubeznošću i velikom zahvalnošću. Nato odvede svoga gosta u sobu k bolesnici. Tu je ležala lijepa, crnokosa gospođa i milo je gledala pilota svojim žalosnim očima. Dala mu osušenu ruku, na kojoj je bila koža kao pergamena. Kad je htjela nešto reći, otpremi muž gosta iz sobe.

»Vidite, kako je bolesna moja uboga golubica. Morate mi pomoći, señor.«

Pilot se brzo vrati avionu, koji je Bobby već bio pripremio. Kroz nekoliko minuta doveze se bolnički auto, dva muškarca digoše ženu iz auta, odnesoše je k avionu i kroz uzani prozorčić utisnuše u dio za putnike. Bolesnica je bila do vrata zavijena u haljine, obraz joj je bio gusto zastrt, samo su se kroz gusti zastor vidjele crne kose i tamne oči.

»Svakoga putnika treba privezati,« reče pilot.

»To ću ja učiniti,« pritekne muž sav u brizi, »s bolesnicom treba vrlo pažljivo postupati.« Povuče remenje oko bolesnice i priveže oba konca nosiljke za sjedala. Potom se oprosti od svoje žene, udalji se od nje i podigne svoje suzne oči. Pilot se okrene u stranu, a Meksikanac progovori: »Još jednom iskrena hvala, dragi gospodine! Ne ću vam toga zaboraviti, obilno ću vam to uzvratiti!«

Uzlet. Ispočetka je išlo glatko. Na vrhu gorskoga grebena zaduva vihor i tuča se spusti na avion, a vjetar ga je strahovito prebacivao amotamo. Pilot zamijeni svoje sjedalo s monterovim, da vidi, kako je putnici, koja je vjerojatno već imala morsku bolest. Na prednjem dijelu nosiljke haljina se već bila otkrila. Pogleda i opazi, da je na malom ukočenom zglobu visjela — drvena noga. Sigurno jadnica ima protegu, vjerojatno se jednom vrlo unesrećila. Sad je još jasnije bilo, zašto je njezin muž bio toliko u brizi za nju i tako je bio nesrećan. Odjene je, ni makla se nije; činilo se, da je već zaspala.

Letjeli su naprijed. Da prelete oštar gorski greben, morao se avion vrlo nagnuti. Oba krila aviona su beznadno visjela među nebom i zemljom. U kabini se desilo nešto strašno: bolesnica je pala na tle. Bobby se pruži natrag, da potraži veze i pričvrsti ih. Nađe dvije male drvene noge, koje su stršile u vis. U remenju je visjela — u odijelo umotana drvena lutka! Glava joj je bila iz voska, ali tako vješto napravljena, da bi

Slika desno:
HRVATSKI HODOČASNICI NA PUTU U SVETU NEMLJU
Na palubi parobroda dne 13. srpnja 1937. Sprijeda sjedi zaogrnut bijelim putničkim kaputom preuzv. g. nadbiskup dr Alojzije Stepinac
Foto Lj. Griesbach

svakom panoptikumu bila na čast. Na lubanji su bile prilijepljene kose, a ruke su bile krasno napravljene iz voska. Sad je istom obojici postalo jasno, zašto je osigurnina bila tako visoka:

»Bez sumnje ćemo se strmoglaviti na zemlju,« jadikovao je monter, »ili će nas rastreskati. Taj meksički zlikovac je skrio kakvu bombu u tu lutku, koja će u pravi čas eksplodirati. Avion će se razletjeti u komade, on će pobrati osigurninu, i sa svojom će ženom nekamo pobjeći.«

I pilot problijedi, ali ipak ostane miran.

»Treba sve brzo pretražiti!« naredi monteru. »Da nađemo upaljujuću vrvcu!«

Ali sve traženje bilo je uzaludno.

»Ah, kakva sam ja budala!« vikao je pilot. »Sad je jasno: sama lutka je pakleni stroj!«

Trebalo je naglo negdje pristati. Ali kako, ako su ispod samo tamne pećine i oštre klisure gora!

Na koncu se ipak pokazala ravan. Iza strmih klisura brzo se spustio avion u dubinu i čvrsto pristao na travnato tlo. Avijatičari skočiše van, poletješe za kakvih sto koraka daleko od aviona, čekajući svaki čas, da će sad nà pakleni stroj eksplodirati.

Ali ništa se ni ne maće. Prišlo im je nekoliko Indijanaca, i svi su skupno čekali dva tri sata. Na koncu je pilota ostavilo strpljenje, uđe s drugom u kabinu i digne drvenu putnicu. U nutrini je nešto šumjelo. Ekrazit? Ili dinamit u prašku?

Vratiše se s nosiljkom k Indijancima. Oni su zabijali svoje duge noževe u lutku, koja je ležala na travi. Kroz rupu prospe se bijeli prašak na travu. Možda je nitroglicerin? Bobby se ohrabri: umoči prst u prašak, pomiriši ga, oblizne i okusi govoreći: »Nikakav dinamit, nego pravi kokain. Lijep, snježnobijel, svjež kokain.«

Odmah su brzo podijelili blago. Svaki je dobio veliku količinu: po pedeset kilograma kokaina, koji su zločinci avionom htjeli prokrijumčariti preko granice. Abavijestiše meksičku policiju i uhvatiše Don Alfonsa. On se ponovo razjauče, kao prije pred pilotom. Ali vlasti nisu nimalo razumjele te ljubavi te izručiše krijumčare s kokainom sudu.

MILIJUNSKI GRADOVI

Na čitavom je svijetu 28 gradova, koji imaju iznad milijun stanovnika, a šest se mjesta približilo tome broju. Od ta 34 velegrada izgradila ih je bijela rasa 27, a sedam ih pripada žutoj, dok ostale rase nemaju ni jednog velegrada.

Anglosaski ogranak bijele rase posjeduje devet milijunskih mjesta (najveći su od njih London i Newyork), romanska ih je dala 8 (najveći Paris), germanska je izgradila 3 (najveći Berlin), slavenska 3 (Moskva, Leningrad, koji se prije zvao Petrovgrad, i Varšava), Kelti imaju Glasgow, Indijci Bombay i Kalkutu, a Egipćani Kairo.

Mongolska je rasa dala ove gradove: Shanghai, Peking, Tientsin, Vukon, Tokio i Budimpešta.

Najveće je mjesto svijeta Newyork, koji ima s predgrađima 10 milijuna stanovnika, a o boku mu stoji London sa svojih osam milijuna. Kako su to velika mjesta, neka nam posluži usporedba s Albanijom, koja na svojih 28 tisuća četvornih kilometara nema ni jedan milijun stanovnika.

Iz pripadnosti velegradova opažamo, da ih je najviše izgradila anglosaska i romanska vrsta bijele rase i to na obje obale Atlantskog Oceana i njegovog dijela, Sredozemskog mora, gdje su nekada prolazili glavni putevi svjetske trgovine. Ta mjesta su uglavnom na naseljenim obalama i zemljama na zapadu Evrope i istoku Sjeverne i Južne Amerike, u zemljama, koje se bave industrijom.

Najstarija su milijunska mjesta u Evropi, Aziji i Africi, a najmlađi velegradovi u Americi i Australiji. Rim, koji je za vladanja svojih imperatora imao jedan milijun, sad je, poslije 2000 godina, opet dostigao tu brojku, dok su kroz to vrijeme gradovi kao Newyork, London, Paris, Tokio itd. već odavna dostigli i prestigli jedan milijun. Rim je uza svu svoju slavnu povijest zaostao za Londonom. London je bio prije 400 godina manji, nego što je danas Zagreb!

Slika desno:
HRVATSKI HODOČASNICI NA AKROPOLI U ATENI DNE 12. SRPNJA 1937.
Foto Lj. Griesbach

Epski spjev

OSVETNIK

(Svršetak)

IZ SLAVNE HRVATSKE PROŠLOSTI — SPJEVAO DR FRAN BINIČKI

Tiho struji Lika iznad plodnih njiva
I ko stidna djeva ponizno se skriva,
Al kad navru vode, podigne se smjela
Pa šumeći nosi, što na putu nađe,
Mlinica ne štedi ni najtvrđe građe.
Tiho struji Lika ispod Dubovika,
Samostan na brijegu nad njime se diže,
Vinograd i voćnjak kraj njega se niže.
U cvjetnjaku cvate kovilje i smilje,
Odoljen i neven ljekovito bilje,
Što redovnik skromni svako jutro kvasi
I šarenim cvijećem novi oltar krasi
U crkvici bijeloj, što je s teškom mukom
Sazidaše s pukom redovnici pomni,
Svetog Benedikta sve sinovi skromni.
Oltar nov isklesa svojom vještom rukom
Veseli redovnik, što i knjige šara,
Pa ih milo kiti i čudesa stvara.
Granulo je bilo sunce premaljetno,
Ogrijalo milo ono polje cvjetno,
Što se širi ravno ispod Velebita,
Ogrijalo lice žene ljepotice,
Što pješice dođe k crkvi Svete Gospe,
Da joj vrele suze pod oltarom pospe,
S njom je sin i kćerka, divna poput lijerka.
Klečala je dugo s djecom pred oltarom,
Trunila je biser, molila sa žarom,
A kod redovnika kara svoje grijehe,
Primi Božje tijelo, izvor sve utjehe.
I dok sa suzama molila se sama,
U uho joj šapne sinak: »Gledaj, mama,
Na oltaru gledaj pravo neven cvijeće,
A među tim cvijećem tvoja slika živa!«
Pogledala žena: Ne zna, da li sniva
Ili zbilja gleda; od slike se oko
Otkinuti ne da. Uto kćerka mala
Na oltaru knjigu novu ugledala,
Na listu se novom pod glagolskim slovom
I u knjizi skriva njena slika živa.
Lijepoj ženi briznu iz očiju suze,
Uto samostanac za ruku je uze
I milo joj šapne: »Otkuda, Nevenka?«
Snebila se žena. Je li puka sjenka
Sve, što gleda, sluša? Smuti joj se duša.
Al redovnik vidi nepriliku njenu,
Pa iz crkve krenu vodeć snebivenu
U gostinjac novi, da okrijepi ženu
Umornu od puta i dječicu njenu.
Medenog im mlijeka, kruha, sira nudi,
Veselo mu lice, šire mu se grudi.
Okrijepi se žena, s njome djeca njena,
A i vjerni sluga, što im nosi stvari,
Međ njima su dragi za samostan dari:
Crkveno je ruho, svila, zlato suho,
Što je svojom rukom vezla s teškom mukom
Naušnice zlatne, prstenje i stari
Nakit što vrijedni domaći vještaci
Stvoriše, da kiti nježno žensko tijelo,
Ali sve odbaci lijepa žena smjelo
I sve to obeća Majci Božjoj dati,
Kad joj dragi vojno na vojnicu pođe,
Ako dobra Mati živa joj ga vrati.
Samostanac gleda drage dare njene,
Pa u lice lijepo upre vedre zjene,
Te prozbori milo: »Hvala ti, Nevenka!
Naša crkva nema ljepšega spomenka.«
Pogleda ga žena u čudu smetena
Te mu zborit poče: »Otkud znaš me, oče?«
»Oj, da mi je sada do pojasa brada,
I moja bi seka mene upoznala
I ko kamen studen ne bi ovdje stala,«
Božji sluga vrati. Začuđenoj ženi
Zakucalo srce, obraz se rumeni:
»Da, da,« šanu, »ti si po Bogu mi brate,
Kog molitve moje i uzdasi prate.
S vojnom vjernim svuda pitala sam za te,
Htjedosmo ti ljubav ljubavlju uzvratit.«
»I dobre će želje dobri Bog naplatit!«
Reče joj redovnik i djeci pokaza
Lijepi vrt, kud vodi ispred kuće staza,
Gdje im majka nekad sitno cvijeće brala,
Ljekoviti neven brižno njegovala.
Pohrliše djeca, ljepša od sveg cvijeća,
Što ga milo ljubi zraka premaljeća,
Nevenka ih gleda milo razblažena,
A redovnik pruži stari struk nevena:
»Sjećaš li se, sele, komu si ga dala?«
»Svome Borku, kad sam s njim se rastajala,
Da u ratu udes kobni mu ne udi.«
»A on ga je vazda nosio na grudi,
Sjećajuć se drage, što mu ga je dala,«
Prihvati redovnik. »I to sitno cvijeće
Sjećalo ga davne pokopane sreće,
Pa dok svoje zlato izgubljeno traži,
Taj mu mili stručak gorki udes blaži.
Kad napokon nađe dragu izgubljenu,
Ne htjede joj mutit tihu sreću njenu,
Već je zalutalu na put pravi skrenu.«
»Borko, dragi Borko!« uskliknu Nevenka.
»Da li ti to zboriš il si samo sjenka,
Što je veze mašta navalica tašta
Da, da, ti si glavom, davna željo živa,
A ja mišljah, da te sinje more skriva.
Sada znadem dobro, ko me ono slika
U zatišju dragom našeg Dubovika...«
»Oj, Nevenko moja, samo me ne kori,
U gostinjac ovaj kuću ti pretvorih,
Pa te evo gostim u rođenoj kući...«
Dok Nevenka sluša tiho uzdišući,
Nastavio Borko: »Stradah teško, gorko,
Otkad udes zlobni moju sreću sruši,
A sad nađoh pokoj izmorenoj duši.
Pobratim mi Mirko tebe dragu štiti,
S njime moraš mirna, zadovoljna biti,
Hrvatska nam majka ropski jaram skrši,
Branimir je vodi k sreći u slobodi.
I ja svoj zadatak dosadanji svrših
Ali sad navalih na se teže breme:
Jošte tišti ropstvo hrvatsko nam sljeme,
Ropstvo duha teže od tjelesnog steže,
U Grčkoj si bila — i ja tražeć tebe,
Oj, Nevenko draga, srce me zazebe

Gledajući divne prosvjetne ostanke;
Dok u tami Hrvat trati tužne danke
Ne smijemo sami tapati u tami,
Nego pregnut smjelo na golemo djelo,
Mjesto bojne trublje svuda palit zublje,
Razganjati tmušu, razgaljivat dušu.
Redovnici skromni na sve svijeta strane
Uljuđuju ljude, gladnu dušu hrane.
Ni mi nismo zadnji u toj dičnoj radnji.«
Nevenka će nato: »Dragi Borko, vidim
Sve na svoje oči, i upravo se stidim,
Što ni starog gnijezda našega ne poznah,
Otkad iz njega me sudba trže grozna.
Nekad nam Dubovik gusta šuma skriva,
Sad se milo smije žito s rodnih njiva,
Plodne vinograde marne ruke sade.
I crkve se bijele na sve strane dižu
Stari borci nižu slavu svetom križu.
Svoga Borka — tvoje nadjenuh mu ime,
Da se sjećam tebe i utješim njime —
I mlađega sina, malog Slobodina,
Kog vesela rodih u zlatnoj slobodi;
Ljubica je bila majka moga Borka,
U mladosti mojoj draga dobrotvorka —
Sve ću troje djece dati, Borko, tebi,
Jer ih ni ja bolje odnjivila ne bih,
Da budu na diku našem Duboviku.
A sve, štogod treba tebi, tvojoj braći,
Nevenka će tvoja s Mirkom ti namaći...«
Redovniku plane oko, pa joj šane:
»Oj Nevenko mila, nekad si mi bila
Zora moga danka, pjesma uspavanka, —
Utjeha u tuzi, lijek svakoj boli.
I sada te dragu moje srce voli,
Al s ljubavlju čistom i bez niske strasti,
I sada si za me izvor svake slasti.
Volim plamenitu dušu plemenitu,
Što u sebi spaja zemlju i sjaj raja.
Nekad si me mila nježno tetošila,
Slatko milovanje i majka si bila.
Odsada si za me ona divna Mati,
Hrvatska nam mati, što vjekove pati.
Mi ćemo uvenut kao slaba sjenka,
Nestat će nam brzo glasa i spomenka,
Hrvatska će cvasti — vječita Nevenka!«

*

U starome Duboviku uz srebrenu Liku
Povenula davno trava, gdje Nevenka spava.
Sahrani je vjerni Borko plačuć za njom gorko.
Neven cvijet na grobu sadi, crkvicu sagradi,
Zasjala je Lika cijela kao crkva bijela,
Prosvjeta je u njoj cvala, zvijezda sreće sjala,
Al hrvatsko drago sljeme pritisnu nevrijeme,
Klonula je sjajna Lika pod jarmom silnika.
Mjesto crkva, samostana zemlja izrovana
Hrvatska je rastrgana bila jedna rana.
Ali sinu novo doba za vjekovnog roba,
Prenula se kršna Lika, nesta nametnika.
Kad uskrsne iz pepela Hrvatska nam cijela,
Ne će Lika biti sjenka bez traga spomenka,
Hrvatska će podići je — vječita Nevenka!

BOŽJA LJUBAV I MOJA TUGA

Spjevao Branko Klarić

I.

Oko mene je prošo život
(Ko vjetar s juga)
I strgo radosti,
Što sam ih u srcu svom
Nosio.

Oko mene je prošo život
(Ko vjetar s juga)
I sve, što sam najljepše imo,
Pokosio.

Tad se je svraćao k meni,
Da mi se
Ruga.

II.

Ja ništa nisam u životu imao,
Već srce,
Što je pod točak
Božje ljubavi
Stalo.

Ja baš ništa nisam imao,
Već srce,
Na koje je puno bolova
Palo;
A ono je sve te bolove
Gospodinu u ruke
Dalo.

III.

Meni nikad nije bila
Nesnosna
Moja tuga.

Ja sam uvijek vjerovo,
Da ima jedna sila,
Što će skršiti snagu
Vjetrova
S juga.

Ja sam u sebi podigo
Hram,
Što može da primi
Cio život
Što mi se
Ruga.

Jer tugu svoju
Ne nosim
Sâm.

Ima već mnogo godina
Da širim svoje srce
Za tugu svoju
I za svog
Gospodina.

Slika desno:
POGLED NA RAB
Foto Lj. Griesbach

SEDAM SINOVA I SEDAM GRADOVA

Napisao J. Rožencvet

Postolar je imao sedam sinova. Teško se mučio sa ženom, da ih prehrani. A djeca nisu bila slabunjava, nego su rasli čvrsti i zdravi.

Dođe k postolaru bogataš, koji je u onim krajevima imao sedam bijelih gradóva. U lovu je na oštrom kamenju poderao cipele, pa su ga drače bockale u nogu, a kočija ga je čekala daleko na cesti.

Postolar mu brzo skine cipelu i zakrpi rupu. Vidi bogataš postolarevu bijedu i hrpu djece, pa reče:

»Ti si velik siromah; sigurno bi dao svih svojih sedam sinova za jedan moj grad.«

Postolar odgovori:

»Vaša milost se vara! Svak je bogat na svoj način; a za mene je sedam mojih sinova — sedam gradova. Niti jednoga ne bih dao za sve vaše blago!«

Bogataš je platio i otišao, a postolar se i dalje mučio i trudio. S dana na dan od ranoga jutra do kasne noći — i svake godine sve to gore, jer su djeca rasla i sve više tražila hrane. Kad je prvi toliko odrastao, da je znao već nešto krpati, bilo je malko bolje. Tako je otac mogao poći na posao i u drugo selo, kamo su ga popozivali.

Noću je krenuo iz kuće, jer je put bio dug. A taj je put vodio preko Bogatice, za koju su govorili, da je puna zakopanog blaga. Postolar je došao na Bogaticu baš, kad je sunce granulo. I vidio je, kako iz jedne špilje izlazi prekrasna djevojka s grabljama na ramenu, a za njom crni ljudi, koji su nosili nešto teška u vrećama na leđima. Kad su crni ljudi prosuli iz vreća na livadu, zabljeska se hrpa cekina. Crni su ljudi cekine razasuli na veliku plahtu, koja je imala sedam uglova. Djevojka je hrpu grabljama raspršila po toj plahti...

Postolar se skrio iza grma i zapanjen gledao to čudo neviđeno. Dah mu je stao i vid mu se zaslijepio. Uto začuje, kako djevojka uzdiše:

»Joj, koliko je ovdje zlata i nikoga nema da ga odnese!«

Iza grma javi se postolar te reče:

»Dozvoli meni, da ga odnesem! Velik sam siromah i imam sedam sinova!«

Djevojka odgovori:

»Blago tebi, što ih imaš! No zasada ti ne mogu pomoći. Gospodari su ovoga blaga crni ljudi, koji u životu nisu htjeli imati djece. A ja sam zbog grijeha kažnjena, da čuvam i sušim zlato, koje su oni u svojoj nezasitnosti nagomilali. Svake ga je godine sve to više. A mogu ga odnijeti sedam složne braće, djece jednog oca i jedne majke, ako svaki pograbi plahtu za svoj ugao. Iza sedam godina pošalji na današnji dan svoje sinove na Bogaticu, pa će moći odnijeti blago, koliko god budu htjeli. A sada bježi odavle, da ne oslijepiš!«

Postolar je otišao i radio cipele, kakve još nikada nije radio. Nada, da će njegovi sinovi postati bogati, ulijevala mu je novu snagu i spretnost u poslu.

Pozivali su ga u razna sela te je imao dosta posla. A međutim je naučio i svoju djecu svom zanatu, pa su i oni imali šta raditi, jer je na svijetu malo postolara, koji znadu praviti lijepe i dobre cipele.

Iza sedam godina otkrije postolar svojim sinovinama tajnu Bogatice. Sinovi su pošli na mjesto, koje im je otac naznačio, i našli sve onako, kako im je on rekao. Ukleta djevojka ih je radosno pozdravila te su od jutra do mraka odnosili blago s njezine plahte. Sve su škrinje kod kuće napunili cekinima. Kad su pred večer zadnji put odnosili blago iz Bogatice, na onoj se hrpi jedva poznalo, da su što odnijeli. Zato je djevojka uzdisala:

»Kad će doći i drugi po ovo blago, pa da me riješe ove muke i brige!«

Onaj bogataš, koji je imao sedam gradova, kroz čitavu godinu nije ništa radio, nego se zabavljao i veselio. Zato mu se nakupilo toliko dugova, da je morao prodati jedan svoj grad.

Kupio ga je postolar za najstarijega sina. sina.

Bogataš je govorio:

»Šest gradova je još veliko bogatstvo!«

I dalje se zabavljao i veselio. No doskora je morao prodati i ostale gradove. Svakoga je kupio postolar za jednoga od svojih sinova. I zadnji svoj grad prodao je bogataš postolaru za njegove sinove.

Već je šest postolarevih sinova bilo oženjeno, a prvi je već imao sedam sinova. Na koncu je izabrao nevjestu još i zadnji sin te došao sa četiri konja k ocu i majci, da ih povede na svadbu.

Sutradan su seljaci našli na cesti jednog siromaha, kojega nitko nije poznavao. No kasnije se upostavilo, tko je to bio. Određeno je, da se pokopa na općinski trošak. To je bio onaj nekadašnji bogataš — sa sedam gradova.

A kad su ljudi pokopali bogataša kao najzadnjeg prosjaka, postolar se sa svojom ženom veselio na svadbi najmlađega — sedmog svoga sina, kojega je dopao sedmi grad onog bogataša.

Prevela Z. P.

KOJE SE HRANE LJETI TREBA DA ČUVAMO

Napisao dr Ivo Koprić

Svi ljudi nemaju jednako jak i u istoj mjeri osjetljiv želudac i crijeva na različitu hranu. Djeca se i stari ljudi u tom već jako razlikuju od odraslih.

Što je dijete mlađe (ne govorim ovdje o dojenčetu), to ono manje vrsta hrane podnosi. Mnoga djeca dobiju povišenu toplinu, osip po tijelu i bljuvanje sve do predškolskog doba nakon uživanja jaja, divljači ili mesa uopće. Poznato je, da se većina starih ljudi najradije hrani sa mliječnim produktima i jelima od brašna, a da izbjegavaju meso. Sami opažaju, da im jela priređena od mesa ne prijaju zdravlju.

Među odraslim ljudima ima vrlo mnogo i velikih razlika, kako i koliko čiji probavni organi podnose pojedina jela. Gdjetko ne smije uopće kasno uveče jesti mesa, jer bi se onda cijelu noć okretao po postelji i ne bi mogao spavati, dok drugi može bez ikakvih poteškoća u svako doba i čavle jesti, kako narod kaže.

Zato nije na odmet, da se ovdje kaže, koju će hranu ljeti manje ili više svi ljudi teže podnositi. A oni sa osjetljivim probavnim organima neka ju za toplih mjeseci uopće izbjegavaju, jer će inače doživjeti teško poremećenje zdravlja.

Tu su ponajprije mesna jela: kobasice bilo koje vrste, riba i svinjsko meso. Ova jela bilo na koji način prigotovljena, a osobito pečena riba na ulju ili na žeravici i roštilju te svinjsko meso na brzo pečeno, napose na otvorenoj vatri prismuđeno, naročito je pogibeljno.

Ova mesna jela ne samo da mogu prouzročiti momentano poremećenje zdravlja sa bljuvanjem i teškim grčevima u trbuhu, nego se po njima, kad su slabo prigotovljena u čovječjem tijelu, stvara teška infekcija, imenom botulizam. On se javlja sa glavoboljom, vrtoglavicom, povraćanjem, osipom po tijelu te sa djelomičnom ili potnom kljenuti nekih živaca oka, uha, ždrijela, jezika i disanja. Opće je bolesnikovo stanje vrlo loše, dok za nekoliko dana ne nastupi poboljšanje ili u ¼ do ⅓ slučajeva smrt. Kod prvih ovakovih pojava mora se bezuvjetno k bolesniku hitno pozvati liječnika.

Gljive mogu i zimi osjetljivom želucu jako naškoditi, a ljeti kod nekih ljudi nastupaju nakon užitka gljiva nesnosni želučani grčevi, a počešće i povraćanje, što sve potraje dotle, dok se probavni organizam ne riješi toga tereta. Ovo stanje nastupa poslije užitka jestivih, neotrovnih gljiva kod pojedinih lica, dok ih drugi mogu nesmetano uživati. Ovdje ne govorim o otrovanju sa otrovnim gljivama, koje zahvati bez razlike sve one, koji su jeli takve gljive.

U dućanu kupljeni sir, koji se tvornički izrađuje (trapist, ementaler, kvargl, gorgonzola i drugi), ako je već pljesniv, zna da ljeti prouzroči isto poremećenje u probavnim organima kao i meso. Kravlji, ovčji i drugi sirovi domaćih životinja priređeni na malo u seljačkom kućanstvu ne mogu bitno poremetiti zdravlja, nego se svima preporučuju ljeti, pogotovo kao zamjena za meso.

Svježi krastavci priređeni kao salata, a za slabi želudac, i zimi ukiseljeni, izazivaju kod mnogih ista poremećenja zdravlja kao i prije spomenuta jela.

Mnogima ne će biti poznato, da je od svih alkoholnih pića samo pivo ljeti najnezdravije. Ma da je ono najsvježije, a pogotovo ako je na suncu ugrijano bilo, kod osjetljivih će ljudi prouzročiti grčeve, proljeve, a ponajčešće i katar želuca i crijeva. Taj katar može potrajati nekoliko tjedana, a može da se pretvori i u kronično oboljenje. Osim toga treba znati, da je i svaki alkohol, a ponajviše pivo, najškodljivije

POPODNEVNA HALJINA,
koju nosi filmska glumica Madge Evans, napravljena je od svijetlosmeđe tkanine sa ukrasima od krepa *Foto Metro-Goldwyn-Mayer*

piće osim želucu i crijevima još mjehuru i bubrezima. Premnogi katari, upale i čirevi tih organa, koji su već davno bili zamrli, pojave se neposredno poslije užitka piva na novo.

Kod svih ovih ljetnih poremećenja probavnih organa poslije užitka nepodesne hrane prvi je lijek gladovanje, a drugi: da se nastoji, e da se organizam bolesnika na bilo koji način riješi otrovnih sastavina. Protiv grčeva je dobro stavljati topli crijep ili termofor na trbuh.

Bolesnik neka ostane ležati u postelji, a za piće neka mu se dade hladni, rijetki, nezaslađeni ruski čaj, ili ako previše povraća, da guta od vremena do vremena sitna zrnca leda. Uz takvu će se najstrožu dijetu poremećenje zdravlja za dva do tri dana smiriti. U svakom težem slučaju neka se prizove liječnik.

Na koncu evo kratke opomene: ljudi sa slabim i osjetljivim probavnim organima neka se ču-

TEPKA

Rijetki su, koji ne poznaju našu starodrevnu i najbolju domaću krušku moštvenicu — tepku. Nema skoro sela u Savskoj banovini, a pogotovo u Zagorju, koje ne bi imalo tepku, a nema opet niti jedne voćne vrste, koja bi doživjela tako visoku starost kao tepka. Nisu rijetke tepke od 100 i više godina. Nađu se i na pol suhi oriiaši veterani, koje su tresli naših pradjedova pradjedi.

Tepki je domovina Slovenija, Štajerska, Primorje, Koruška kao i Hrvatska pogotovo gorski predjeli (kao što je Zagorje, Žumberak, Gorski kotar i Lika).

Plod je u tepke većinom osrednji i okrugao, prema petlji koničan. Na 1 kg ide 10 do 14 komada. Nezreo plod blijedo je zelen, a kad dozri, porumeni i na sunčanoj strani zagori. Kožurica je posuta sitnim piknjicama a često i malo rđasta. Čaška je otvorena, a listići su se raširili poput zvjezdice. Rđasta petlja više je kratka ili pak srednje duga, drvenasta i malo nakrivljena. Meso je bjelkasto, krupno zrnato, sočno i šećerastog okusa.

U toplim vinorodnim položajima i kad je prijatno vrijeme, zrije tepka početkom rujna. U studenijim predjelima i u neprijatnijem vremenu obično koncem rujna. Kad je zrela, sama od sebe opadne, tad smekša i neka se odmah potroši, jer je inače neuporabiva i propala bi.

Tepka ne raste niti u mladosti bujno, a poslije dosta polagano. Krošnja se sama od sebe lijepo razvije. Lišće je kosmato i kožnato. Od fusikladija ne strada. Rodi dosta kasno u 15—20 godini. Kad polući stanovitu starost i objem, rodi prilično redovito obilno i dotle, dok ima ma kakovu granu.

Tepka je vrlo žilavo, zdravo i skromno drvo. Raste i rodi skoro jednako u vrtu ili na zapuštenom mjestu, u grmlju ili na rubu pašnjaka ili na suhom brijegu. Bolje joj pogoduju brežuljci nego li doline. Ne izbire podneblje, dobro uspijeva i rodi na višim položajima, gdje inače jedva životari kakva divljaka.

Za voćno je vino izvrsna. Šećera ima od 11 do 12%. kiseline 0.4 do 0.5%, a tanina 0.06 do 0.08%. Za voćno vino neka se iskoristi, dok je još nedozrela. Ako smekša, neka se suši. U prijašnje oba, dok se nisu toliko iskoristile za rakiju, više su se sušile.

Za zapuštena zemljišta, nagnute položaje kao i za druga manja sposobna mjesta nema podesnijeg voćnog drveta nego je tepka. Zbog toga neka se sadi i tim više uzgaja.

Prof. **Ivan Radić**

Tjedni kalendar dobre domaćice

Rimokat. kalendar	Kolovoz — August
Nedjelja **1** Petar u okov.	Objed: Juha od guščje sitneži s rižom. Pečena guska oblöžena guščjom krvi i krumpirima sa salatom od krastavaca. Biskvit i sladoled od kajsija. Večera: Ostaci od objeda.
Ponedjeljak **2** Porciunkula	Objed: Juha od zelenja. Okruglice od žemlje s umakom od pekmeza. Večera: Pašteta od jetara.
Utorak **3** Aug. Kažot.	Objed: Juha od špinata. Jastučići s kajsijama. Večera: Bećarski paprikaš.
Srijeda **4** Dominik pr.	Objed: Juha od mrkve. Žličnjaci od kupusa s kobasicama. Večera: Salata od mahuna s rajčicama.
Četvrtak **5** Snježna G.	Objed: Juha od krumpira. Varivo od mahuna s govedskim odrescima. Večera: Pečena kaša od grisa s kompotom od jabuka.
Petak **6** Preob. Krist.	Objed: Juha od graha. Žganci od krumpira (krumpirača) s mašću, šećerom i cimetom. Večera: Soangalija od graha.
Subota **7** Kajetan, D.	Objed: Juha od rajčica. Faširani teleći odresci u umaku. Savijača s kupusom. Večera: Mahune posute prženim žemljinim mrvicama.

Zdravlje

Kako nastaju srčani invalidi? Poslije navršene 50. godine života ljuse često tuže na bolove u predjelu srca, teško dišu, brzo se umaraju, a noge im pod večer nabreknu. Liječnik tu odmah postavlja dijagnozu: greška srca. Ako se točnije ispita povijest bolesti, redovito se nađe kod ⅔ takvih bolesnika, da su nekoć preboljeli reumatizam zglobova. Zato se mora svaki reumatizam smatrati ozbiljnom bolešću, te bi svaki takav bolesnik morao u miru ležati barem kroz 3 mjeseca, da se tako spriječi postanak greške na srcu.

Znojenje nogu. Imade mnogo ljudi, kojima se znoje noge. To je vrlo neugodna stvar za okolinu i za obuću, koja se na očigled — kvari, jer je izjeda znoj. Znojenje nogu javlja se najviše kod ljudi koji su njegovanje kože zaboravili, te pustili da im se na nogama načine prave rane. Protiv znojenja nogu najbolje je da se noge jutrom i večerom operu u mlakoj vodi i dva puta na nedjelju pare. Poslije svakog parenja treba noge politi ustajalom vodom i nakon toga dobro obrisati. Ko tako bude činio, brzo će se riješiti ove neugodne bolesti. Mnogi misle, ako izliječe znojenje nogu, da će doći druge bolesti. To je posve pogrešno mišljenje, a dolazi odatle, jer su se takvi bolesnici liječili kojekakvim naprašivanjem i mazanjem, pa im nije ništa koristilo.

—n—

Događaji

6. srpnja: Madžarske novine brane njemačko-talijanske prijedloge u rješavanju španjolskog sukoba. — Pobjeda bivše HSS na izborima za poljoprivrednu komoru u Primorskoj banovini.
7. Rezultat izbora u Irskoj nije donio de Valeri apsolutnu većinu u parlamentu, jer ima 69 mandata, dok je i opozicija dobila isti broj mandata.
8. U Zagreb su stigli američki Hrvati pod vodstvom Ivana Butkovića. Građanstvo grada Zagreba oduševljeno ih je dočekalo.
9. Američki Hrvati posjetili su nadbiskupa koadjutora dra A. Stepinca. — Sukob između Kine i Japana vrlo zaoštren. Oružani sukobi. — Hrvatski hodočasnici s nadbiskupom-koadjutorom Dr Stepincem krenuli za Svetu Zemlju.
10. Hrvatska Katolička Akcija u Zagrebu prigodom boravka američkih Hrvata otvorila izložbu narodnih nošnja i vezova. — Hrvatski hodočasnici za Svetu Zemlju svečano ispraćeni u Splitu ukrcali se na »Princesu Olgu«.
11. U Kostanjevcu održan treći Žumberački kongres. Prisutni i američki Hrvati. — Veličanstvene proslave u Lisieuxu prigodom posvete bazilike Male Terezije od papinskog legata Paccellia. Papa održao govor na radiju. — Rumunjski kralj Karol u Parizu.
12. Slom komunističke ofenzive kod Madrida. — Krštenje bugarskog prestolonasljednika Simeona. — Avijatičar Gromov preletio iz Moskve u San Francisco bez spuštanja. — U Zagrebu osnovano »Društvo prijatelja talijanske knjige«. — Najveći đački simfonijski orkestar Amerike održao u Zagrebu koncerat.
13. Kardinal Pacelli u Parizu kraljevski dočekan. — Engleska posreduje u japansko-kitajskom sukobu.
14. Započeo jubilarni kongres hrvatskoga katoličkog đaštva u Dubrovniku. Započeo i euharistijski kongres u Dubrovniku. Izložba paramenata, liturgičkih predmeta i katoličke štampe.

ZLATNI OTOK

16. NAPISAO R. L. STEVENSON — ILUSTRIRAO STJEPAN PETREŠEVIĆ

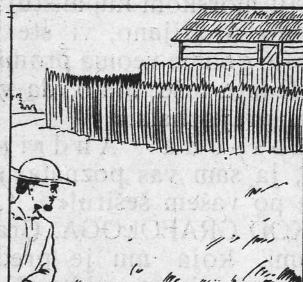
Nepoznati se ipak uspije približiti Jimu. Bio je pokriven starim krpama. Sretan što vidi uza se živo ljudsko biće, ispriča Jimu cijeli život. Taj se samotni stanovnik »Zlatnog otoka« zvao Ben Gunn.

I s kapetanom Flintom je putovao i ispriča da zna, gdje je sakriveno Flintovo blago. Tražio ga jednom s drugovima uzaludno, pa su ga za kaznu mornari izložili na otoku. Poznaje i zločinca Silvera.

Dok su razgovarali, na brodu su svi bili u tjeskobi. Jim je bio na otoku, te se iz straha za njega nisu usudili ništa počinjati. Šestorica mornara pod jedrom kao da su snovali urotu. Kapetan se nije usudio k njima.

Ipak se doktor odlučio i s Hunterom otišao neopažen čamcem na otok, da razvidi stvar. Našao je prema nacrtu daščaru i vidio, da bi im mogla poslužiti za obranu. Najednom je smrtni krik odjeknuo otokom.

PLETARSKA ŠKOLA U OPUZENU

Napisao Kalisto Perinić

Na podnožju dalmatinsko-hercegovačkih planina, a na ušću rijeke Neretve smjestio se lijepo mjesto Opuzen. Leži u slikovitoj ravnici opkoljeno sa dva rukava Neretve i sa zapada Jadranskim morem.

Opuzen se spominje već u 14. stoljeću. Na udaru turskoga kopita morao se brinuti za svoju obranu. Tako je u njemu nastala i golema utvrda nazvana »Brštenik«, koju je sagradio bosanski kralj Tvrdko I. Ta je kula bila god. 1878. razorena od Turaka, ali i opet obnovljena za vrijeme ulaska Austrije u Bosnu. Po Mlečanima je bila prozvana Fortopus, pa je po tome nazivu i današnje mjesto prozvano — Opuzen.

Pučanstvo se bavi poljoprivredom, vinogradarstvom, te lovom riba i ptica (divljih pataka). Izvoz pijavica je također jača privredna grana.

Pred svjetski rat bila je osnovana u Opuzenu pletarska škola, koja je pučanstvu donijela mnogo koristi. Za vrijeme rata ta je škola bila zatvorena, ali je početkom god. 1920 opet nastavila radom.

Radi prikladnog terena i klime škola sirovine za svoje proizvode nalazi tu u dovoljnoj količini. Tako se u Opuzenu mogu proizvoditi svi predmeti, što zasijecaju u moderno pletarstvo: raznovrsne košare, pletarski namještaj za sobe, parkove i bašče, putne košare itd. To se izrađuje od svih vrsti pletarskog materijala; vrbova pruća, rogoza, indijske ili španske trstike, bambusa i slično.

U mjestu se Opuzenu još izrađuju i ribarski alati: vrše svih vrsti, pa ribarske košarice, sprtvice i drugi pleteni predmeti.

Veliku važnost i korist imala je pletarska škola za pučanstvo čitavog ovoga kraja. Tamo su izučili zanat i usposobili se za vrsne radnike mnogi mladi ljudi, a neki su se osposobili i za stručne učitelje. U novije doba osnovana je i Neretvanska pletarska Zadruga, koja ima svrhu, da svršeni đaci opuzenske pletarske škole prošire ovu korisnu domaću industriju.

Na zadnjoj omotnoj stranici ovoga broja »Obitelji« donosimo nekoliko slika elegantnog kućnog namještaja, koji izrađuje Pletarska škola u Opuzenu. To je pokućstvo vrlo solidno i ukusno izrađeno, a ujedno je i vrlo jeftino, pa se u čitavoj domovini traži.

MEĐUNARODNE VJERSKE MANIFESTACIJE

Svake godine drže se u svijetu značajne vjerske manifestacije, kao što su međunarodni euharistijski i drugi kongresi, u kojima sudjeluje većina katoličkih naroda. Lurd je mjesto, gdje se vjerske manifestacije neprekidno ponavljaju. Ove godine gledali smo u filmu »Lurd u sjaju svojih čudesa« snimljene divne prizore iz francuskoga narodnoga kruničarskog hodočašća, koje svake godine priređuju Francuzi u Lurd. I za nas je ovogodišnje svjetsko lurdsko kruničarsko hodočašće u listopadu važno, jer će u njemu pod vodstvom naših kruničarskih organizacija sudjelovati i Hrvati, te će uz druge i naši hodočasnici biti filmski snimani. Tako će Hrvati, osim kod redovitog lurdskoga hodočašća, ove godine još jednom imati prilike da sudjeluju u lurdskim pobožnostima i vide tolike zemlje i gradove, koje će hodočasnici tom zgodom proći.

MALO ŠALE

ZUB ZA ZUB. Gospođa Micika (u morskom kupalištu): »Gospodo Andrijano, vi ste se od prošle godine veoma promijenili. Izgledate loše. Malo, da vas nisam prepoznala.«

Gospođa Andrijana: »O, ja sam vas poznala, ali samo po vašem šeširu!«

KOD GRAFOLOGA. Grafolog (dami, koja mu je predložila svoj rukopis na uvid): »U školu niste dugo išli. Vaši roditelji nisu vam dali potpune izobrazbe. Vaši . . .«

Dama: »Grafijologija je zaista divna znanost! Kako ste vi samo sve to doznali?«

Grafolog: »Jer ste zapisali k mjesto g u riječi ubog.«

SVE PO STAROM. »Čuo sam, da je vaša gospođa već ozdravila i da je opet sve po starom.«

»Jest, cijelu nedjelju lupala mi je posuđe o glavu.«

DOBRA NAMJERA. »Gospodine,« reče majka udvaraču svoje kćerke, »nadam se, da ćete večeras igrati s mojom kćerkom.«

»Naravno. Nisam došao ovamo samo da se zabavljam!«

NEZGODA. Ivan ide po cesti i opazi, da u jarku leži njegov znanac.

Ivan: »Kako si ti došao čak dolje?«

Znanac: »Eto tako. Vidio sam dva brzojavna stupa, pa sam se baš na krivoga naslonio.«

NEUGODNE STVARI. Otac: »Kako je bilo danas u školi, Ivica?«

Ivica: »Hm... Ostavimo to za poslije ručka.«

Otac: »Zašto?«

Ivica: »Pa juče si rekao mami, da ti o neugodnim stvarima ne govori dok ručaš.«

IGRA I ZBILJA. Marica i Joško sjede pred kućom. Marica jede jabuku.

Joško: »Ne bi li se sa mnom igrala Adama i Eve?«

Marica: »Kako?«

Joško: »Ti mi u šali ponudiš jabuku, a ja je zaista ugrizem.«

MEĐU PRIJATELJIMA. »Reci mi iskreno, dragi prijatelju, da li si se srećno oženio?«

»To ti je tako. Moja je žena srećna, a ja sam oženjen.«

NEPOPRAVLJIVOST. Namještenik: »Gospodine upravitelju, da li bih sutra ujutro do podne mogao ostati kod kuće?«

Upravitelj: »Zašto? Možda opet stari izgovor? Zar nije vaša stara majka već pred godinu dana umrla?«

Namještenik: »Da, da — sutra se naime moj stari otac opet ženi!«

LOGIČNO. Profesor: »... Da, dragi kolega, čovjek proučavajući život, dolazi se često puta do vrlo čudnovatih zaključaka. Gledajte, molim vas, kad sam zadnji put pisao svoje »Uspomene«, došao sam do zaključka, da iza smrti svoje druge žene ne bih imao nikakva prava dalje da živim. Ali, eto, moram sva pravila logike postaviti na glavu!«

»Ali, gospodine kolega, molim vas . . .«

»Da, uistinu posve jasno! Prije trideset godina umrla mi je moja prva bolja polovica. Pred dvije godine umrla je moja druga bolja polovica. Ako su zaista umrle obje moje bolje polovice — koliko je iza toga mene ostalo?«

DVA UZROKA. »Zašto se ne ćete za mene udati, gospođice?«

»Iz dvaju uzroka!«

»Kojih?«

»Prvi uzrok ste vi, drugi netko drugi.«

DOBRIJAN PILI DRVA

Kupio je drva
naš Dobrijan mili;
uzeo je pilu:
sâm će da ih pili...

Dobrijan je vrijedan
u svakome radu,
to već i na krovu
naši vrapci znadu!

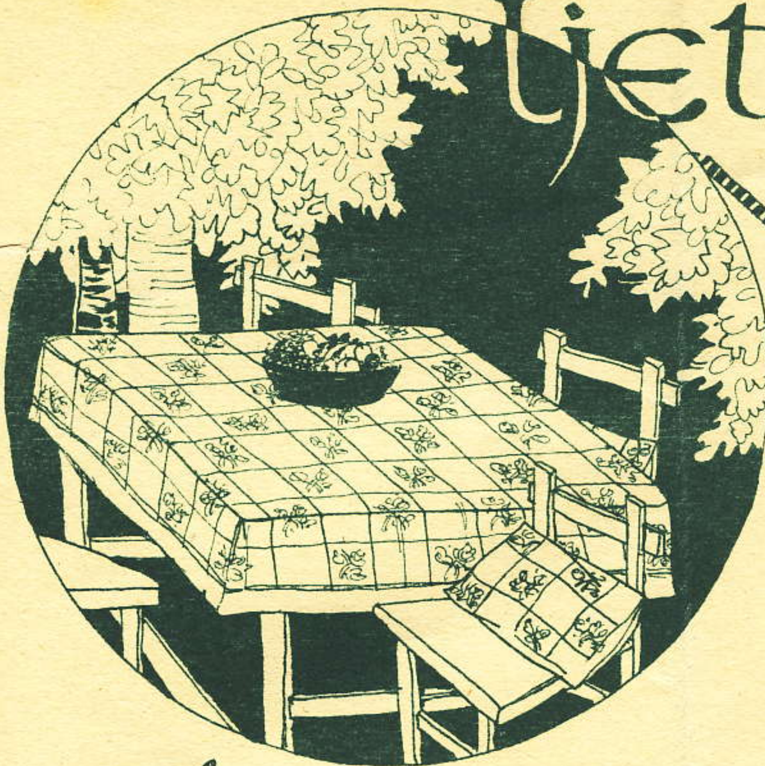
Vuče čika pilu
hitro kao strijela,
al s drvom i stalak
ode na dva dijela!

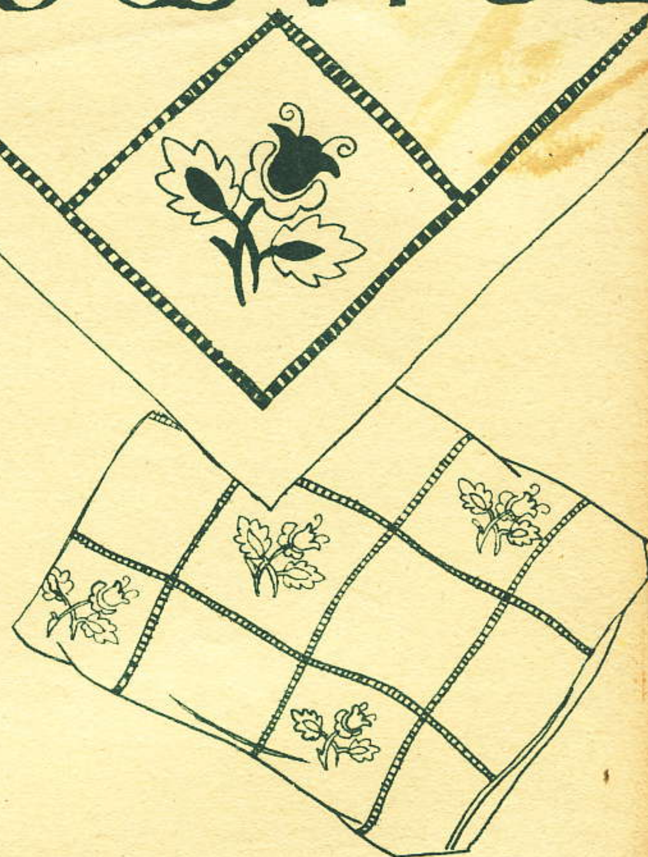

Šta će sada? Kući!
Pilu ispod ruke!
Glete, kako puši
od bijesa i muke...

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

Ljeti u vrtu

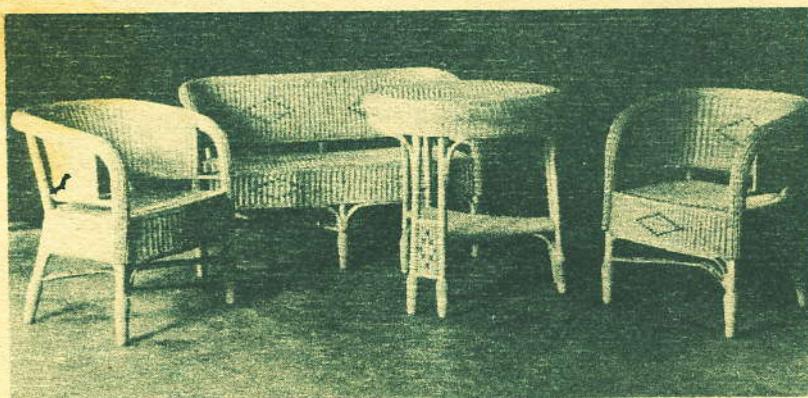

Jednostavna no vrlo dražesna garnitura za naš vrt, verandu ili sjenicu. Cijeli stolnjak razdijeli se na kvadrate (15 × 15) i naizmjence u svaki drugi kvadrat veze se uzorak (može biti po volji, jednobojan ili šaren). Na stolice dolaze jastuci sa istim uzorkom. Kvadrati su omeđeni ažurom. Takva garnitura daje vrlo živ i svjež ugođaj verandi ili sjenici.

PLETARSKA ŠKOLA U OPUZENU

Gore i dolje: VRLO SOLIDNI RADOVI PLETARSKE ŠKOLE U OPUZENU (NERETVA), KOJIMA MNOGE OBITELJI ZA JEFTINE NOVCE UKRAŠUJU SVOJE DOMOVE

Gore: POGLED NA OPUZEN NA NERETVI, GDJE SE NALAZI POZNATA DRŽAVNA PLETARSKA ŠKOLA, KOJA PROIZVODI JEFTINO I SOLIDNO RAZNOLIKO POKUĆSTVO PREMA ŽELJI I NARUDŽBI

